

AAV-001-0012136

Seat No. _____

B. A. (CBCS) (Sem. II) Examination

April / May – 2016

Indian Culture : Paper - IV

(Cultural History of Gujarat - Ancient Period)

(Elective - II)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012136

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નની સામે ગુણ દર્શાવેલ છે.

વિભાગ-1 (MCQ)

20

- (1) અણહિલપુર પાટણની સહુ પ્રથમ સ્થાપના કોણે કરેલી ?
 (A) મહારાણા પ્રતાપ (B) સિદ્ધરાજ જયસિંહ
 (C) કુમારપાળ (D) વનરાજ ચાવડો
- (2) વનરાજ વિશેની વિસ્તૃત માહિતી કયા ગ્રંથમાંથી મળે છે.
 (A) સિદ્ધહેમ શબ્દાનુશાસન (B) દિપંકર જાતક
 (C) રત્નમાલા (D) ધ્વાશ્રય
- (3) સાહિત્યિક ઉલ્લેખોને આધારે વનરાજ પછી ચાવડાવંશમાં કેટલા રાજાઓ થયા ?
 (A) સાત (B) નવ
 (C) ત્રણ (D) પાંચ
- (4) સોલંકી શાસકની રાજધાનીનું શહેર અણહિલવાડ પાટણ કઈ નદીને કિનારે વસેલું છે ?
 (A) આજી નદી (B) મચ્છુ નદી
 (C) ગંગા નદી (D) સરસ્વતી નદી
- (5) મૂળરાજે કયા મંડલથી પોતાની કારકિર્દીનો આરંભ કર્યો હતો ?
 (A) લાટમંડલ (B) ઓખામંડલ
 (C) ચૌલામંડલ (D) સારસ્વતમંડલ

- (6) સોલંકી વંશના આઘસ્થાપક કોણ હતા ?
- (A) વનરાજ ચાવડો (B) ભીમદેવ 1લો
(C) કણદેવ વાઘેલો (D) મૂળરાજ 1 લો
- (7) “ધર્મારણ્ય મહાત્મ્ય” નામના ગ્રંથમાં વનરાજને કોનો પુત્ર કહ્યો છે ?
- (A) રાજમાતા મીનળદેવી (B) રાણી ઉદયમતિ
(C) રજની નામે દાસી (D) તારામતિ
- (8) વનરાજ ચાવડાએ કેટલા વર્ષ શાસન કરેલું ?
- (A) 10 વર્ષ (B) 15 વર્ષ
(C) 60 વર્ષ (D) 50 વર્ષ
- (9) મહમૂદ ગઝનવી કયા શહેરનો સુલતાન હતો ?
- (A) ગિરિનગર (B) જૂનાગઢ
(C) ગઝનાનો (D) ફતેહપુર
- (10) ભીમદેવ સોમનાથનું નવું મંદિર શેનું બનાવેલું ?
- (A) આરસનું (B) સોનાનું
(C) રૂપાનું (D) પથ્થરનું
- (11) કાશ્મીરના કવિ બિલ્હણે કઈ નાટિકા લખી હતી ?
- (A) કર્ણસુંદરી (B) કર્ણપરાજય
(C) કર્ણમોહરાજ (D) કર્ણસાગર
- (12) સિદ્ધરાજનું પહેલું બિરુદ કયું છે.
- (A) ત્રૈલોક્યગંડ (B) સિદ્ધચક્રવર્તી
(C) મહારાજા (D) પરમેશ્વર

(13) ઈ.સ. 1135-36માં સિદ્ધરાજ જયસિંહે માળવા વિજયની યાદમાં કયું બિરુદ ધારણ કરેલું ?

- (A) અવંતીનાથ (B) માળવાનાથ
(C) બર્બરક જિષ્ણુ (D) પરમેશ્વરનાથ

(14) દંતકથા મુજબ સિદ્ધરાજ કઈ સ્ત્રી પર મોહિત થયો હતો ?

- (A) જયંતિ ઓડણ
(B) જસમા ઓડણ
(C) જ્યોત્સના ઓડણ
(D) જયલલિતા ઓડણ

(15) કુમારપાળ ભગવાન શિવનો ઉપાસક હોવાથી તેના અનેક અભિલેખોમાં કયાં બિરુદથી તેને નવાજવામાં આવેલ છે ?

- (A) ઉમાપતિ-પ્રસાદ
(B) મેરુપ્રસાદ
(C) ઉમાપતિ વરલબ્ધ પ્રાસાદ
(D) ઉમાશંકર પ્રાસાદ

(16) શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યનો જન્મ ઈ.સ. 1088માં ધંધુકામાં કયા પરિવારમાં થયેલો ?

- (A) બ્રાહ્મણ પરિવાર (B) વૈષ્ણવ પરિવાર
(C) મોઢ વણિક પરિવાર (D) કાયસ્થ પરિવાર

(17) શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યે શિવની સ્તુતિ કરવા માટે કયા સ્તોત્રની રચના કરેલી.

- (A) શિવ સહસ્રનામ (B) મહામૃત્યુંજય
(C) શિવ મહિમ્ન (D) વીતરાગ સ્તોત્ર

(18) ગુજરાતમાંથી હિંદુરાજ્ય સત્તાનું પતન કયા છેલ્લા રાજાના સમયમાં થયેલું ?

- (A) કુમારપાળ (B) કર્ણદેવ વાઘેલો
(C) સારંગદેવ વાઘેલો (D) અજયદેવ વાઘેલો

(19) 'દેવલદેવી-વ-પ્રીજખાન' નામનું પ્રેમકાવ્ય કયા કવિએ લખેલું ?

- (A) ઝવેરચંદ મેઘાણી (B) કનૈયાલાલ મુનશી
(C) અમીર ખુસરો (D) કવિ બિલ્હણ

(20) કવિ પદ્મનાથે કયાં ગ્રંથમાં મંત્રી માધવ અને કર્ણદેવને હિન્દુ રાજ્યના પતન માટે જવાબદાર ગણાવેલ છે ?

- (A) સિદ્ધહેમ ગ્રંથ (B) ગ્રંથ સાહેબ
(C) કાન્હડે પ્રબંધ (D) કર્ણસુંદરી

વિભાગ-2

1 ગુજરાત પર મહમૂદ ગઝનવીના આક્રમણ વિશે નોંધ લખો. 10

અથવા

1 સિદ્ધરાજ જયસિંહનાં બિરુદો વર્ણવી, ગુજરાતના સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસમાં તેનું પ્રદાન મૂલવો. 10

2 સોલંકીકાલીન ગુજરાતની સામાજિક અને ધાર્મિક સ્થિતિ વર્ણવો. 10

અથવા

2 ગુજરાતના સંસ્કારજીવનમાં રાજમાતા મીનળદેવીનું પ્રદાન જણાવો. 10

3 (A) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક) 8

- (1) સોમનાથ
(2) મોઢેરા.

(B) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક) 8

- (1) પાટણની રાણીની વાવ
(2) સહસ્રલિંગ સરોવર.

4 ટૂંકા ઉત્તરો લખો : (કોઈ પણ બે) 14

- (1) વનરાજ ચાવડાની રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક સિદ્ધિઓ વર્ણવો.
(2) સોલંકી શાસક કુમારપાળની રાજકીય સિદ્ધિઓની સમીક્ષા કરો.
(3) ગુજરાતના સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસમાં વસ્તુપાલ-તેજપાલનું મહત્ત્વ સમજાવો.
(4) કર્ણદેવ વાઘેલા વિશે નોંધ લખી ગુજરાતમાં હિંદુ રાજ્યસત્તાના પતનનો વિગતે ખ્યાલ આપો.

ENGLISH VERSION

Instruction : Marks are indicated against the questions.

SECTION - I (MCQ)

20

- 1 Who established Anhilpur Patan first of all ?
(A) Maharana Pratap (B) Siddhraj Jaysinh
(C) Kumarpal (D) Vanraj Chavdo
- 2 From which treatise do we get the information about Vanraj ?
(A) Siddhhem Shabdanushashan
(B) Dipankarajatak
(C) Ratnamala
(D) Ruyashraya
- 3 How many kings emerged from the Chavda Dynasty after Vanraj according to the literary references ?
(A) Seven (B) Nine
(C) Three (D) Five
- 4 The capital city of Solanki dynasty Anahilvad Patan is situated on the bank of which river ?
(A) Aaji River (B) Machchhu River
(C) Ganga River (D) Saraswati River
- 5 From which Mandal did Mulraj start his career ?
(A) Lat Mandal (B) Okha Mandal
(C) Chaula Mandal (D) Saraswat Mandal
- 6 Who was the pioneer of the Solanki Dynasty ?
(A) Vanraj Chavdo (B) Bhimdev I
(C) Karnadev Vaghelo (D) Mulraj I
- 7 Vanraj is said to be whose son according to the treatise 'Dharmaranya Mahatmya' ?
(A) Rajmata Minaldevi (B) Rani Udaymati
(C) Dasi Rajani (D) Taramati

- 8 Vanraj Chavda ruled for how many years ?
(A) 10 (B) 15
(C) 60 (D) 50
- 9 Muhammad Gajni was the ruler of which city ?
(A) Girinagar (B) Junagadh
(C) Gazanano (D) Fatehpur
- 10 The new temple of Bhimdev Somnath was made of -
(A) Marble (B) Gold
(C) Silver (D) Stones
- 11 Which of the following skit was written by the poet Bilhan of Kashmir ?
(A) Karnsundari (B) Karnparajay
(C) Karn Mohraj (D) Karn Sagar
- 12 Which is the first title of Siddharaj ?
(A) Trailokyagand (B) Siddh Chakravarti
(C) Maharaja (D) Parmeshwar
- 13 Which title did Siddhraj Jaysinh adopt in the memory of Malva Vijay in 1135-36 ?
(A) Avanti Nath
(B) MalvaNath
(C) Barbarak Jishnu
(D) Parmeshwar Nath
- 14 According to the myth, towards whom Siddharaj was attracted ?
(A) Jayanti Odan (B) Jasma Odan
(C) Jyotsana Odan (D) Jaylalita Odan

- 15 By which title Kumarpal is known in his scriptures ?
 (A) Umapati Prasad
 (B) Meru Prasad
 (C) Umapati Varalabdh Prasad
 (D) Umashankar Prasad
- 16 In which family was Shri Hemchandracharya born in 1088 in Dhandhuka ?
 (A) Brahmin family (B) Vaishnav family
 (C) Modh Vanik family (D) Kayasth family
- 17 Which Stotra did Shri Hemchandracharya created to worship lord Shiva ?
 (A) Shiv Sahastranam (B) Mahamrityunjaya
 (C) Shiv Mahimna (D) Vitrag Strotra
- 18 During whose rule the Hindu dynasty came to an end in Gujarat ?
 (A) Kumarpal
 (B) Karnadev Vaghelo
 (C) Sarangdev Vaghelo
 (D) Ajaydev Vaghelo
- 19 Who wrote the love poem 'Deval devi – v – Khrij Khan' ?
 (A) Zaverchand Meghani
 (B) Kanaiyalal Munshi
 (C) Aamir Khushro
 (D) Kavi Bilhan
- 20 In which treatise does the poet Padmanth held Courtier Madhav and Karnadev responsible for the fall of the Hindu dynasty ?
 (A) Siddhahem treatise
 (B) Granth Saheb
 (C) Kanhde Prabandh
 (D) Karnasundari

SECTION - II

- 1 Write a note on the invasion of Mahmood Gaznavi on Gujarat. 10

OR

- 1 Narrate the importance of titles of Siddhraj Jaysinha and evaluate his contribution to the cultural history of Gujarat. 10

- 2 Narrate the social and religious conditions of Gujarat during the Solanki period. 10

OR

- 2 Describe the contribution of Raj Mata Minaldevi in culture of Gujarat. 10

- 3 (a) Write short note : (any **one**) 8
(1) Somnath
(2) Modhera.

- (b) Write short note : (any **one**) 8
(1) Vav (step well) of Patan
(2) Sahastraling Lake.

- 4 Write short answers : (any **two**) 14
(1) Narrate the political and cultural achievements of Vanraj Chavda.
(2) Review the political achievements of Kumarpal.
(3) Explain the importance of Vastupal–Tejpal in the cultural history of Gujarat.
(4) Write detailed note on Karnadev Vaghela and give an idea of fall of Hindu dynasty in Gujarat.
